

Việt Museum: Viện Bảo Tàng của Chiến Binh Can Trường Trong Chiến Bại

Giao Chỉ, San Jose.

(Và chuyện đáng tiếc cuối đời)

Trong số 3 triệu người Việt Tự Do tại hải ngoại, đã có một người hoàn tất giấc mơ lạ lùng. Hoàn thành một viện bảo tàng dành cho thuyền nhân và Việt Nam Cộng Hòa. Đó là Việt Museum tại công viên Historic Park của thành phố San Jose.

Tôi là người tị nạn đã được hân hạnh làm công việc sáng lập viện bảo tàng đầu tiên về vận nạn sau cùng của chiến tranh Việt Nam. Hôm nay 92 tuổi, cuối tháng 2-2025 nằm trong nhà thương Hoa Kỳ tôi viết về ý nghĩa viện bảo tàng trong cuộc đời của tôi. Xin lấy danh hiệu cuốn sách của đề đốc Hồ Văn Kỳ Thoại để dành cho Việt Museum. Viện bảo tàng của chiến binh can trường trong chiến bại.

Năm 20 tuổi, tôi là thanh niên miền Bắc, động viên vào học trong Võ bị Đà Lạt và phục vụ QLVNCH 21 năm. Đi từ thiếu úy trung đội trưởng bộ binh lên đến đại tá giám đốc cơ quan PathFinder tại bộ Tổng Tham Mưu trong chương trình Việt Nam Hóa chiến tranh. Tháng tư năm 1975 tôi điều động tàu quân vận của bộ binh cho tị nạn chạy ra biển Đông và được tàu Mỹ vớt vào Hoa Kỳ.

Quân sử Pháp ghi rằng có khi anh phải bỏ chạy giữ mạng sống để sẽ hy sinh lần sau. Sau kỳ tị nạn tôi tự coi là giai đoạn huấn nhục cho cuộc đời còn lại.

Ở tuổi 40 ai cũng lo sinh kế cho gia đình, nào biết làm gì cho hết nửa đời sau. Nhưng hết sức may mắn có cơ hội làm tổng giám đốc cơ quan di dân IRCC nên có dịp góp phần xây dựng cộng đồng tị nạn trong 35 năm. Từ công tác dân sinh đã góp những tác phẩm và di sản chiến tranh và sáng lập giấc mơ bảo tàng hoàn toàn bằng hoang tưởng. Sau trên 30 năm xây dựng trong cô đơn nhờ tình cảm của bà con thân hữu, Việt Museum đã hoàn tất trong công viên lịch sử San Jose với 10 tượng đài tưởng niệm thuyền nhân và chiến tranh, cùng với 200 di sản và tác phẩm sưu tầm với khoảng thời gian giới hạn từ sau thế chiến thứ hai đến nay.

Tài liệu đầy đủ về cuộc chiến tranh Pháp Việt cho đến năm di cư 1954 và sự tham dự của Hoa Kỳ từ 1954 đến 1975 tại miền Nam. Riêng cuộc chiến Nam Bắc tại miền Nam, Việt Museum là bảo tàng nhân văn nơi ghi lại các tác phẩm về các trận quan trọng như Tết Mậu Thân năm 1968 rồi tiếp theo là năm 1972 với trên 12 sư đoàn cộng sản Bắc Việt đồng loạt tấn công 3 mặt trận Con Tum, Bình Long và Quảng Trị. Trong giai đoạn hậu chiến nửa thế kỷ vừa qua, những hình ảnh của viện bảo tàng là những tài liệu liên quan đến thuyền nhân trên biển cả, chuyện Nhân Quyền tại Việt Nam, những gì từ đất nước người ra đi mang theo và những gì đã bỏ lại quê hương.

Thành quả trong nửa thế kỷ lưu vong:

Cơ quan IRCC, Việt Museum và Dân Sinh Media trong 50 năm tại Bắc CA đã đạt được các thành quả tóm lược như sau:

- 1) 35 năm công tác định cư 30 ngàn gia đình di cư tị nạn tại Bắc CA.
- 2) Đã đóng góp về mọi phương diện xây dựng cộng đồng Việt Nam qua tổ chức Liên Hội đặc biệt với 12 chương trình văn nghệ, 27 hội Tết Fair Grounds, 30 năm đón cơm thực đơn Việt cho homeless Hoa Kỳ và tổ chức 15 năm tạo mộ tại nghĩa trang quân đội Biên Hòa.
- 3) Soạn thảo và phổ biến hàng ngàn tin tức và tiểu luận, thực hiện và phát hành 38 DVD tài liệu về lịch sử và chiến tranh và 8 tác phẩm văn học. Tất cả đều còn đầy đủ tài liệu lưu lại tại Việt Museum trong đó có phần quan trọng nhất là chuyện cứu người vượt biển và 2 con tàu triển lãm. Cùng với các tượng đài ghi dấu chiến tranh để tưởng niệm các quân dân chánh VNCH đã hy sinh cùng với thuyền nhân bất hạnh trên đường tìm tự do.

Việt Museum, phần hiện thực.

Từ năm 1995 Việt Museum đã được triển lãm tại văn phòng IRCC trên đường Park. Dịp may đã đến khi cơ quan IRCC được phép tiếp nhận ngôi nhà Victoria kiểu Ý đã được di chuyển một phần từ đường về San Jose Historic Park. Chúng tôi phải góp tiền và gây quỹ 350 ngàn để tân trang toàn diện. Cao ốc này có 2 tầng. Có hầm rộng và tầng áp mái. Hiện nay cơ quan phải hoàn tất tổng cộng 10 nhà kho nhỏ chung quanh mới đủ cho các vật liệu di sản và tài liệu. Lại làm thêm khu lều kích thước 20x40 cho các buổi sinh hoạt. Tất cả mọi công tác sửa chữa bảo tồn đều tự túc trong suốt 30 năm qua nhờ gây quỹ. Trong thời gian có dịch Covid mới được County tài trợ một số tiền để sử dụng. Tất cả mọi thành viên đều làm việc tình nguyện. Riêng về nhân công trung bình có từ 5 đến 8 người nhờ chương trình huấn nghề cao niên tài trợ hàng tháng đã kéo dài suốt 30 năm qua.

Đối Nghịch Tương Phùng

Việt Museum của các chiến binh can trường trong chiến bại tuy rất nhỏ bé và tôn trọng lịch sử, nhưng phải chờ đến nửa thế kỷ sau mới có dịp thử đối nghịch tương phùng. Số là vào tháng 12 năm 2024, Cộng sản Hà Nội mới hoàn tất viện bảo tàng quân sự vĩ đại với hàng tỷ bạc. Chúng tôi muốn giới thiệu sơ lược với quý độc giả để tùy nghi tìm đọc tài liệu.

Đây là viện bảo tàng quy mô nhất của nước Việt Nam Xã Hội Chủ Nghĩa, nhưng hoàn toàn là một đại công tác tuyên truyền. Đây không phải là bảo tàng nhân văn quân sự. Xin khách quan nhận xét, quý vị sẽ thấy Việt Museum chính là lịch sử chân thực của thuyền nhân, của các trận đánh, của hàng trăm trại tù, của

chương trình đoàn tụ H.O, và biết bao nhiêu di vật văn hùng anh hùng tử vong trên chiến trường.

Sau hơn 30 năm đôn đốc xoay sở xây dựng Việt Museum, ngày nay chúng tôi đã hiển hiện sự đối tượng để so sánh. Quả thực là niềm hãnh diện vô cùng.

Tai nạn nghề nghiệp:

Việt Museum tạm thời hoàn tất cho đến cuối năm 2024 đang chuẩn bị cho ngày 30 tháng 4-2025 ghi dấu 50 năm người Việt tại hải ngoại. Trải qua trên 30 năm hiện diện tại San Jose Historic Park, Việt Museum đã trở thành ngôi sao thành công với nhiều tổ chức có sự hiện diện của quan khách dân cư và học sinh sinh viên tham viếng.

Đúng ngày 23 tháng 12 trước Giáng Sinh năm 2024, giám đốc History San Jose tuyên bố tạm thời đóng cửa Việt Museum vì có người tự nhận là giám đốc chính thức của Museum yêu cầu. Tìm hiểu chúng tôi được biết đây là một người chính tôi với tư cách tổng giám đốc cơ quan IRCC đã tuyển mộ anh vào tạm thời làm chủ nhiệm Việt Museum nhưng khi có những tuyên bố không thích hợp đã cho anh tạm nghỉ việc. Xin lưu ý cơ quan IRCC do tôi làm tổng giám đốc là tổ chức nonprofit chính thức từ năm 1980 cho đến nay. Việt Museum tuy danh tiếng nhưng chỉ là một thành phần của IRCC.

Sau khi tìm hiểu thêm tôi được biết quý vị được chúng tôi mời cộng tác với IRCC đã tìm cách lật đổ tôi để dành quyền chiếm hữu Việt Museum. Người bạn rất hiền lành và tự tế cuối đời của chúng tôi là một bậc tổng trưởng đã nhân danh chủ tịch “hội đồng quản trị” viết thông cáo yêu cầu tôi giao lại toàn bộ cơ quan IRCC

cho ba người. Một ông giám đốc IRCC, ông giám đốc Museum và một cô giám đốc Dân Sinh Media.

Tôi có thể đoán chắc rằng quý vị này hoàn toàn không phải vì tiền bạc hay danh vọng để đi làm chuyện lạ lùng như vậy. Tất cả đều là bậc trí thức, khá giả và hết sức tử tế. Dưới sự hướng dẫn luật pháp của một ông thẩm phán, ông tổng trưởng đã gửi thư đi các nơi xác nhận quyền hạn pháp lý làm cho tôi và các cơ quan chính phủ Mỹ tại địa phương phải hoảng hốt tìm cách giải quyết.

Riêng phần chúng tôi đã phải cố hết sức bình tĩnh. Từ lâu tôi vẫn nghĩ rằng nếu thực sự có ai cam đoan sẽ đem hết tâm huyết, khả năng và tài chánh để tiếp tục xây dựng cho Việt Museum thì chúng tôi sẽ quy lấy và bàn giao. Nhưng suốt thời gian lâu dài chúng tôi vẫn chưa tìm được ai thực tâm tìm hiểu và đóng góp tiền bạc, tâm huyết và ngày giờ vào Việt Museum.

Tôi vẫn có cảm tưởng là nhiều người chỉ ghé lại như một sở thích giao thiệp xã hội cho vui và tuyệt đối không biết ý nghĩa sâu xa của tác phẩm và di sản. Tôi lo sợ là không ai thực sự quan tâm đến những tượng đài chiến tranh các tử sĩ cùng thuyền nhân hy sinh. Tôi vẫn muốn kêu gọi thêm sự đóng góp của thế hệ trẻ. Thực sự lo lắng quá nhiều cho tương lai của viện bảo tàng sau khi tôi ra đi. Tôi đã phải mượn luật sư thông thuộc về điều lệ cơ quan để tổ chức cho cộng đồng tuyển lựa thêm những người có nhiệt tâm và khả năng quản trị cho Việt Museum.

Hơn 10 năm qua chúng tôi đã tìm người tiếp tay và thay thế. Bao nhiêu người tài giỏi và có nhiệt tình bây giờ cũng không còn nữa. Nhưng may thay trong hoàn cảnh hiện tại đã có các anh chị em thế hệ kế tiếp thông cảm và ra tay nhận công việc. Anh chị em đã cho phép cá nhân tôi được tiếp tục một vai trò danh dự cho đến khi thực sự ra đi. Sẽ lo viết tiếp các tiểu sử của từng di vật. Sẽ trông nom từng hòn đá và ngọn cỏ trong khu vườn lịch sử.

Tổn hại đáng tiếc.

Chuyện tranh chấp đã làm tổn hại tình nghĩa với những những người bạn tốt và tử tế, và tôi xin chân thành cáo lỗi. Tôi xin lỗi ông bà tổng trưởng Nguyễn Đức Cường và thầy sáu Hồ Quang Nhật. Đối với quý bạn đã bỏ ra nhiều năm giúp đỡ tôi, phục vụ cho Việt Museum và xứng đáng được sự ghi ơn, tôi xin lỗi và cảm tạ, với tấm lòng của một người già đang nằm trong nhà thương nhìn lại những công trình và sự đáng tiếc trong cuộc đời mình.

Nhà thơ Đặng Phương ra đi đã để lại bài thơ bất hủ: "Ôi Việt Nam cùng Việt Nam gây hận, Muôn đời sau để hận cho giòng sông". Cầu xin mọi chúng ta đã đồng hành với nhau bỏ được hận thù và đóng góp xây dựng cho linh hồn dân tộc Việt mãi mãi được can trường.

Giao Chỉ, Vũ Văn Lộc.

Giao Chi San Jose. giaochi12@gmail.com (408) 316 8393

Kính mời đọc thêm bài khác của tác giả tại:
<http://www.vietnamvanhien.org/giaochisanjose.html>

www.vietnamvanhien.net

VIỆT NAM VĂN HIẾN
www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN TRÊN MẠNG VỚI HƠN 12400 TÁC PHẨM & TIẾT MỤC

